

ELŐTERJESZTÉS a Képviselő-testület ülésére

Tárgy: Emléktábla elhelyezése Mészáros István neveléstörténész és Wass Albert író emlékére

Tisztelt Képviselő-testület!

I.

Budapest Főváros XII. kerület Hegyvidéki Önkormányzat (a továbbiakban: Önkormányzat) a Magyarországi Mindszenty Alapítvány (székhelye: 1085 Budapest, Horánszky u. 22., bírósági nyilvántartási száma: 01-01-0005060, képviseli: Kovács Gergely, a továbbiakban: Alapítvány) megkeresésére emléktáblát kíván elhelyezni Mészáros István neveléstörténész emlékére egykori lakóháza, a Budapest XII. kerület, Csaba utca 8. szám alatti ház falán.

Mészáros István 1927-ben Pestújhelyen született, az Esztergomi Bencés Gimnáziumban érettségizett. 1945 és 1948 között a Pázmány Péter Tudományegyetemen teológusi, majd 1951 és 1953 között a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskolán énektanári-karvezetői tanulmányokat folytatott. 1958-ban az Eötvös Loránd Tudományegyetemen pedagógia-pszichológia szakos középiskolai tanári oklevelet, egy év múlva doktori fokozatot szerzett. 1963-tól öt éven át az Országos Pedagógiai Intézet munkatársaként dolgozott, a Magyar Tudományos Akadémia (a továbbiakban: MTA) Neveléstörténeti Albizottságának tagja, majd titkára volt. 1967-től közel tíz évig a Magyar Pedagógia című szakfolyóiratot szerkesztette. 1968-tól két évtizeden át az ELTE Bölcsészettudományi Karán oktatott. 1988-tól az MTA doktora. Neveléstörténészként az uralkodó kultúrpolitikai irányzatoktól függetlenül hitelesen tárta hallgatói, olvasói elé a különböző korok legfontosabb nevelésügyi kérdéseit. Mindszenty József életét és tevékenységét kutatta, publikálta. Ő lett a Mindszenty-kutatás doyenje. Az Alapítvány felkérésére ő állította össze a bíboros, hercegprímás szentté avatási eljárásához a történeti bibliográfiát. Dr. Mészáros István 2021-ben hunyt el.

A kutatót számos díjjal tüntették ki, többek között 2012-ben a Magyar Érdemrend tisztikeresztje kitüntetésben részesült, 2015-ben Mindszenty József-életműdíjat kapott.

2022. szeptember 17-én kerül megrendezésre a Mindszenty gyalogos zarándoklat. Az Alapítvány a program keretében szeretné az emléktábla avatási ünnepséget megtartani.

A tábla elkészítésére a szakiroda árajánlatot kért, költsége bruttó 240.728,- Ft, amelynek megfizetését az Önkormányzat vállalja. Az emléktáblára az Alapítvány kérésére felkerül a Mindszenty József-életműdíjat megjelenítő bronzból készült plakett, amely Mindszenty bíboros pecsétjét ábrázolja a díjat jelző felirattal. A plakett zsűrizését és kivitelezését az Alapítvány végzi, és annak költségeit is vállalja. Az OMSZI Nonprofit Kft. (székhelye: 1089 Budapest, cégjegyzék száma: 01 09 921266, képviseli: Főző Vilmos) a zsűrizést június 9-én elvégezte, és annak megvalósítását támogatta.

Tájékoztatom a Képviselő-testületet, hogy a Csaba utca 8. számú épület társasház, amelyben az Önkormányzatnak 5829/10000-ed tulajdonrésze van. A társasház tulajdonosi hozzájárulását a szakiroda beszerezte. Az épület kerületi helyi egyedi védelem alatt áll, ezért az emléktábla állításához a

Budapest Főváros Kormányhivatala Építésügyi és Örökségvédelmi Főosztály Örökségvédelmi Osztályának engedélye szükséges. Az elhelyezéshez az elvi engedélyt megkaptuk, az írásbeli kérelmet az Alapítvány benyújtotta.

II.

A Farkasvölgyi Baráti Kör Önkormányzatunkhoz fordult azzal a kéréssel, hogy Wass Albert író emlékére emlékhelyet szeretne létesíteni a kerületben. Az író emlékét megörökítő köztéri szobor, domborműves emléktábla vagy más emlék az országban és Erdélyben is több helyen található.

Wass Albert író 1908-ban Erdélyben, Válaszúton született és emigrációban, az Amerikai Egyesült Államokban 1998-ban halt meg. 1944-től Németországban, majd 1952-től Amerikában élt. Regényei a rendszerváltozás után váltak népszerűvé, azóta több kiadásban megjelentek. Irodalmi munkásságának kritikai feldolgozása ma is folyik. Leghíresebb regényei: *A funtinelli boszorkány*, *a Kard és kasza*, *az Adjátok vissza a hegyeimet!*

A Farkasvölgyi Baráti Kör először arra tett javaslatot, hogy egy általuk felajánlott Wass Albert arcmását ábrázoló plakett kőtömbre erősítve a Rácz Aladár úti gyógyszertár melletti füves területen kerüljön elhelyezésre. A plakett Hunyadi László erdélyi szobrászművész munkája. A 2021. szeptember 9-én az OMSZI Nonprofit Kft. által összehívott zsűri nem találta alkalmasnak az alkotás posztamensre történő elhelyezését. Művészeti szakvéleményében megfogalmazta, hogy a plakett falra helyezhető arcképnek készült. Kültúren történő felállítás esetén az alkotás szemmagasságba történő elhelyezését javasolja.

Az Önkormányzat és a Farkasvölgyi Baráti Kör között zajló többszöri egyeztetést követően a Rácz Aladár úti gyógyszertár falán olyan emléktábla elhelyezéséről született megállapodás, amelyre a plakett is felkerül.

Tájékoztatom a Képviselő-testületet, hogy a Budapest XII. kerület, Rácz Aladár út 5. szám (hrsz. 8685/1) alatti gyógyszertár az Önkormányzat tulajdonában van.

A tábla elkészítésére a szakiroda árajánlatot kért, költsége bruttó 248.983,- Ft, amelynek megfizetését az Önkormányzat vállalja.

Mindkét emléktábla állításáról és a táblák szövegéről a Polgármesteri Hivatal szakirodája egyeztetett az érintett felekkel, a Farkasvölgyi Baráti Kör elnökével és az Alapítvánnyal, továbbá a Csaba utcai társasház közös képviselőjével. Az előterjesztés mellékleteként benyújtott emléktábla szövegeket mindhárom fél jóváhagyta, és azokat ilyen formában támogatja.

Jelen előterjesztésemben a két emléktábla szövegét és a fedezet megjelölését jóváhagyásra terjesztem a Képviselő-testület elé.

Az előterjesztést véleményezésre megküldtem az Oktatási és Kulturális Bizottság részére. A Bizottság véleményéről a testületi ülésen adok tájékoztatást.

Kérem a Képviselő-testületet az alábbi határozati javaslatok elfogadására.

Határozati javaslatok:

1. A Képviselő-testület egyetért azzal, hogy Budapest Főváros XII. kerület Hegyvidéki Önkormányzat az 1. melléklet szerinti emléktáblát helyezze el a Budapest XII. kerület, Csaba u. 8. számú épületen, Dr. Mészáros István neveléstörténész egykori lakóháza falán. Az emléktábla Budapest Főváros

Kormányhivatala Építésügyi és Örökségvédelmi Főosztályának írásbeli engedélyét követően helyezhető el. A felállítandó tábla költségét az Önkormányzat a 2022. évi költségvetésében biztosítja.

(A döntéshozatal módja: egyszerű többség)

2. A Képviselő-testület egyetért azzal, hogy Budapest Főváros XII. kerület Hegyvidéki Önkormányzat a 2. melléklet szerinti emléktáblát helyezze el Wass Albert író emlékére a Budapest XII. kerület, Rácz Aladár út 5. számú alatti gyógyszertár falán. A felállítandó tábla költségét az Önkormányzat a 2022. évi költségvetésében biztosítja.

(A döntéshozatal módja: egyszerű többség)

Budapest Hegyvidék, 2022. június „15”

Fonti Krisztina
alpolgármester

Láttam:

dr. Gottfried-Tusor Gabriella
jegyző

Pokorni Zoltán
polgármester

Melléklet: a két emléktábla szövege (a plakettek vázlatos megjelenítésével)

VIXIT ET VIVAT PANNONIAE SACRAE

EBBEN A HÁZBAN ÉLT ÉS ALKOTOTT

MÉSZÁROS ISTVÁN

(1927-2021)

**A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA DOKTORA,
NEVELÉSTÖRTÉNÉSZ,
MINDSZENTY JÓZSEF BÍBOROS ÉLETMŰVÉNEK ELSŐ
MAGYARORSZÁGI KUTATÓJA.**

ÁLLÍTOTTA:

**A HEGYVIDÉKI ÖNKORMÁNYZAT ÉS
A MAGYARORSZÁGI MINDSZENTY ALAPÍTVÁNY
2022.**

**WASS ALBERT
(1908-1998)
ERDÉLYI ÍRÓ**

**„AZ EMBEREKNEK HITRE VAN
SZÜKSÉGÜK AHHOZ,
HOGY ÉLNI TUDJANAK.
HINNIÜK KELL VALAMIBEN,
MÁSKÜLÖNBEN ELVESZTEK.”**

**A FARKASVÖLGYI BARÁTI KÖR
KEZDEMÉNYEZÉSÉRE ÁLLÍTOTTA
A HEGYVIDÉKI ÖNKORMÁNYZAT
2022.**

